

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy órára . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hát hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 80 kr.

KÉRELEM.

Nemes város, lelkes egyletek, társulatok, honfiak és honleányok!

A közel október 6-án, félszázados évfordulója lesz annak a mérhetlen gyásznak, a mikor a *tizenhárom hadvezér*, a kik a magyar szabadságharcz küzdelmeiben önbizalmat keltettek s tiszteletet vívtak ki a magyar névnek és hősiességnek, minden szabadságot becsülő nagy nemzetek előtt és fénylapot nyitottak számára a világtörténelemben — *martyr-halált halt.*

Aradon ezt a napot még nagyobb kegyelettel akarja megszentelni a Nemzet, mint eddig, a gyászeset bármely évfordulóján... mert az egész Magyar Nemzet gyász ünnepnapja az mindenkor, az lesz kiváltképpen most.

Ott akar lenni a fájó emlékezés tolmácsaként, a dicsőülteknek szentelendő ünnepen, a „*Debreczeni 1848/9-es Honvéd-egylet*“ is, hogy elvigye tisztelő érzésben és letegye gyászoló könnyekben a kegyelet adóját a nemzeti Golgotha megszentelt bitófái helyén és emlékszobruk talapzatára *Debreczenből*, mely a *legmagyarabb város* jelentősen megtisztelő nevet viseli, e szeretett Hon határiban.

De ennek a Honvéd-egyletnek képviseltetése *ott* csonka lenne, ha az egylet küldöttei magukkal nem vinnék azt a *tizenhármast* — vén harcosokból álló — *egyenruhás honvéd csapatot*, a mely éppen a *tizenhárom megdicsőült vezér* száma szerint, azok hazafiui szent emlékének tiszteletére szerveztetett, azon időben mindjárt, mihelyt Magyarország a 67-iki kiegyezés után szabadabb lélegzetet vehetett és büntetlenül lehetett az 1848/9-ik évi harc történeteiről és annak is legdicsőbbjeiről emlékezni s fenn is áll addig, mig azon idő Honvédeinek e városban képviselői lassanként — a természet rendes törvényei szerint — békés halállal elhullanak s nem lesz többé e város területén, a mely oly fontos hivatást töltött be azon dicső történetek legnehezebb idejében, egy vén harcos sem, a ki a honvéd egyenruhát érdem szerint viselhetné s azt az elrongyolott harczi zászlót méltán hordozhatná.

És ez a „*Debreczeni Honvédegylet*“ „*tizenhármast egyenruhás csapata*“ egyetlen az országban s nemcsak a Honvédegylet büszkesége, hanem a városnak, honfiai és honleányainak, a kiknek áldozó segélyével tartatik fenn, nagyidőkre emlékeztető dicsősége, mint a mely, midőn most Aradon megjelenni akar: azt tolmácsolja, hogy Debreczen érzi, mi volt az 1848/9-iki Magyarország történetében... hogy e városban él a törhetetlen ragaszkodás azon törvényekhez, a melyeken felépült akkor az az alkotmány, mely egy független Magyarország alapköve... melynek védelmében *lett az a tizenhárom* nagygyá, a melyért szenvedett martyr halálban dicsőültek meg... s hogy Debreczenből az ezekre való kegyeletes emlékezés nem is hal ki — soha.

Ám a „*Debreczeni Honvédegylet*“-nek nincs vagyona, még annyi anyagi ereje sincs, hogy szent óhaj-tásának teljesíthetésére szükséges költségeket, csak nagyon korlátolt mértékben is elviselni bírjon. Hiszen napi létezését is a nemes város, lelkes egyletek, honfiak és honleányok áldozatkészségének köszönheti.

Azért ó nemes város, egyletek, testületek, honfiak, honleányok!... hozzátok fordulunk, nyujtsátok újra segélyetöket oly mérvben, hogy a „*Debreczeni Honvédegylet*“ képviselöte és „*13-as agg egyenruhás Honvéd-csapata*“ hozzátok méltóan feljuthasson Október 6-án, a Magyar Nemzet Kálváriájának aradi, legfájdalmasabb emlékezést ápoló stációjára.

Kiküldötteink gyűjtő ivvel fognak a tisztelt közönségnél jelentkezni s ha valakit az adakozni óhajtok közül meg nem találnának, azokat tisztelettel felkérjük, hogy szives adományait a „*Közgazdasági Bank*“-nál (Rózsatér, Tisza-palota) méltóztassanak átadni s az ott letett iven beiratni.

Debreczen, 1899. szeptember 15-én.

Bartha Mór s. k.
honvédegyleti jegyző.

Szepessy Gusztáv s. k.
honvédegyleti elnök.

Debreczen, szeptember 23.

A kétség oszlik. A »Budapesti Tudósító« értesülése szerint a hivatalos lap mai száma közli a kiegyezési törvényt és a bank és valutatörvényeket. Egyidejűleg alkalmasint a hivatalos »Wiener Zeitung« is közli a 14. §. alapján kibocsátott megfelelő rendeleteket.

Okt. 6. és a munkások. A nemzeti demokrata munkaspárt az ide is megünnepli az aradi vértanúk emlékét. Este a nemzeti demokrata munkáskörben (Baros-u. 82 sz.) gyászünnepeket tart. Az emlékbeszédet Szikora Zoltán titkár fogja tartani. Az okt. 8-an rendezendő gyászmenetben is részt vesznek a szocialista munkások; az aradi vértanúk emlékére pedig koszorút küldenek.

Vasuti kedvezmény. Az ipartestületi kongresszusra, mely ez évi október hó 14 és 15-én Kolozsváron fog megtartatni, a magyar királyi állam vasutakra és a kezelése alatt álló helyi érdekű vasutakra, valamint a Kassa-oderbergi vasútra érvényes kedvezmény engedélyezést tették, mely szerint az első osztályban második osztályú jeggyel, a második osztályban harmadik osztályú jeggyel, a harmadik osztályban pedig fél második osztályú jeggyel lehet oda és vissza utazni. Más magán vasutak részéről is hasonló kedvezmények helyeztetek kiállításba. Az igazolványok a hazai ipartestületek közp. bizonyítványok elnökei által állíttatnak ki.

A keresk. miniszter jótékonyági intézet felavatásán. A kassa-oderbergi vasút társaság által kisebb javadalmazásu alkalmazottainak fiu gyermekei számára Igión létesített nevelő és tápintézet 1899. szept. 24-én fog Hegedűs S. keresk. miniszter jelenlétében ünnepélyesen felavatni. Ez intézet jellegéből mi csak azt említhetjük ki, hogy az intézetnek jelenleg 150 növendéke van. Valamennyien felsőmagyarországi szülők gyermekei, kiknek többsége felvételkor nem tudott magyarul. Az összes növendékek egy-egy felügyelő felügyelete alatt 8 csoportra vannak osztva. Minden csoportnak külön tanuló és hálóterme van.

A Pillwax kávéház emléktáblája. A hajdani Uri-utca-ban, ma Korona-herceg-utca, azt a kávéházat, melyben 51 évvel ezelőtt a közvélemény aztalánál, Petőfi, Jókai, Vasvári összeült, ahol a 12 pontot először megvitatták, a hol a nemzeti dalt először

szavalták el Petőfi, emléktáblával fogják ez év folyamán megjelölni. E terv megvalósítását Kreith Béla gróf és Kuszkó István juttatták dűlőre. Kezdeményezésükre az erdélyi országos tör. ereklyemúzeum Szatmármegyei gránit kőalapot kért Kepes és társai szinnyer-váraljai bányatulajdonosoktól, amit azok hazafias készséggel díjtalanul ajánlottak fel. A tábla feliratának szövegezésére Bartók Lajost, a Petőfi társaság alelnökét kérték fel. A bevései munkák elvégzésére Köllő Miklós szobor művész ajánlotta fel műtermét. — A tábla falba illesztését és az ünnepély költségeit a kávéház jelenlegi bérlője fedezi. Egy budai születésű kolozsvári polgár, ki 1848-ban Jókait, Vasvári látta a kávéházban, Nedorosztik János, a kolozsvári iparosok hitel-szövetkezetének aligazgatója, 25 frttal járult az előkészületek költségeihez. A táblát országos ünnepség mellett fogják leleplezni. — Ez ünnepen fogják először énekelni Zimay L.-nak a »Nemzeti dal« szövegére írt hangzatos szerzeményt.

Szerencsétlenség a Dunán. Tegnapelőtt B a s z l e r Janos pékmester fával megrakott nagy dereglyéje Apatinba igyekezett. Midőn már a faluhoz közel voltak, az ár elkapta a dereglyét s oly erővel sodorta, hogy a benne ülők kénytelenek voltak egy csónakon menekülni. A dereglye tovább uszott és oly erővel ütődött a közel álló malomhoz, hogy az menten elsüllyedt. A dereglye ezenkívül még 8 malmot sodort magával. A kar mintegy 10,000 forint.

Magyar tudósok. Hazánkban több orientalista tudós vesz részt a római kongresszuson. Vambéry a magyar tud. egyetemet, Goldzicher a tud. akadémiát, Kunos Ignac dr. a keleti akadémiát, végül Balint Gábor a kolozsvári egyetemet fogja képviselni. Felolvasásokat Vambéry, Kunos és Balint fognak tartani. Az ideai kongresszusnak, melynek az olasz király a védnöke, az ad némi pikáns érdekességet, hogy a románok szokatlanul nagy számban és megszokott aspirációikkal fognak benne részt venni. Jellemző, hogy magyarországi románok is, mint Romania tudósai szerepelnek és olyfele felolvasásokat jelentenek be, melyeknek czime ugyan tudományos, de másrészt politikai kiterésekre is alkalmas. A kongresszus elnöke a román barát Gubernatis gróf. A kongresszusi magyar tagok pénteken keltek utra Rómába.

Az öreg honvédek központi választmányának felfogása a Hentzi szobor

ügyben és az aradi gyászünnepe felől. A 48/49-es honvédek központi választmányának b. P o d m a n i c z k y Frigyes elnöke mellett ülést tartott, melyen a választmányi tagok teljes számban vettek részt. Az ülés fő tárgyat az október 6-ának megünneplésére — a makói honvédegylet elnökének, F e j e r v a r y-nak indítványára képezte, aki azt indítványozta, hogy a központi választmány tiltakozzék a Hentzi-szobor felállítására ellen, a melylyel a nemzetet meggyalázták, és szólítsa fel a kormányt, hogy vegyen részt az aradi gyászünnepeken s ez évi közgyűlés is ott tartassék.

C s a t á r y másodiknök hosszabb beszédben fejtegette ki, hogy nem szabad a kegyelet tényét összezavarni ama szobor ügyével, a melyet czélzatosan neveznek Hentzi-szobornak de mely a Budavár ostrománál elesett v i t e z ellenséges katonák emlékére emeltetett s figyelmébe ajánlja a választmányoknak a német császár szép szavait, melyeket a St. Privat-nál elesett franczia, tehát ellenséges katonák emlékének szentelt: »közp. választmányoknak nem esik hata-körébe a tiltakozás, a kegyelet adóját, a vértanúságot szenvedett tábornokok emléke iránt az által rójjá le, hogy gyászünnepeket rendez Budapesten és küldöttek által képviseltesse magát Aradon.

I l l y é s Balint ugyan nem osztja Csatory nézetét arra nézve, hogy a központi választmányoknak nem volna joga tiltakozni, de teljesen egyetért vele abban, hogy a gyászünnepeket mint a kegyelet nyilvánulása nem köthető össze a tiltakozással.

Erre F e j e r v a r y indítványát a választmány helyeslő éljenzése között visszavonta és ezen lovagias teete az elnök indítványára jegyzőkönyvi e l i s m e r é s t nyert.

I l l y é s Balint tett ezután jelentést a segesvári Petőfi-emlékünnepeken való részvételéről, melyért a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott neki.

Az országos honvédegylet folyó évi november hónap 15-én fog megtartani Budapesten.

Ugy látszik, hogy a vidéki honvédegyletek nem osztják a bpesti központi választmány nézetét sok mindenben, nem különösen az aradi gyászünnepekre vonatkozó felől. A budapesti gyászünnepekre csak elbuvni látszik a központi választmány az aradi gyászünnepekre terjedelme s jelentősége elől, mert az a szűkre szorított képvislet nem felel meg sem annak a

Látogatás.

A »Debreczen« tárczája.

(Rövid masfelóra hosszat varakoztam a művésznőre. Azalattalaposan megismerkedtem a szalon minden egyes butorával, a képekkel és szobor csakkal, az elhervadt virágbokrék selyemszatagával s az asztalon heverő könyvekkel. Nem fedeztem fel semmi különösét. A butorok részletfízetésre vevődtek, a képek nem mesterek esetje alól kerültek ki, a bokrék szalagjan semmitmondó irasok, a könyvek: szentimentális regenyek és pikáns novellettek. Semmi sem vallott az ünnepekt primadonára, aki szazegy férfi-szívet tör meg esténként és a cserepeken szagud tovább a dicsőség utján. Körülbeül ezt gondoltam magamban és felette elragadt az, hogy ilyen poetikus köntösbe bujtattam a gondolataimat. Már-már olyan voltam, hogy újabb gondolatot fűztek, amikor kinyílt az ajtó, és igéző ponygolában libbent a művésznő. Amint rám mosolygott és csokra nyujtotta a kezecskéjét, szinte elszédültem a meghatottságtól. Végre is nem mindennapi dolog: szemben ülni vele, érezni szőke hajaként illatát, élvezni a mosolygását... Szóval igen meg voltam hatva. Anynyira, hogy egyetlen szó sem jött az ajkamra. Szerencsére ő kezdte meg a társalgást.)

Ő: Isten hozta. Miért olyan ritka vendég?

Ő: Hat, kérem...

Ő: Ne mentegetőzzék. Hiába minden kifogás. Nem volt ideje? Nem akart alkalmat-

lankodni? Ilyet ne mondjon. Nézze meg az ember! Hat nem tudnak egy negyedórát-két szakítani arra, hogy pajtásunkat meglátogassuk. Vagy alkalmatlan maga nekünk? Akar két hétig is itt maradhat... De ez persze lehetetlen. A hivatal. A kötele-ség. No meg mit is szólna Y. kisasszony, ha két hétig nem látna? Mit, két hétig? Két napig se bírna ki nélküle, sőt tán két óra hosszat se...

Ő: De...

Ő: Lassa, nem szoktam a kollégáimról beszélni. Rosszat legkevésbé. De a mi igaz, igaz. Y. kisasszony nem szép, de k l e m e t t e n. Nem jól áll neki az örökös mosolygás. Ugy mutogatja a fogát, mintha másnak nem is volna, ő persze ezt szeretné! Mert irigy, szörnyen irigy. Az irigységénél csak a kaczer-sága nagyobb. Ezt az anyjától örökölte. Nem is tudom, hogy magának mi tetszik rajta.

Ő: Semmi. Nem is törődöm vele.

Ő: Ó, én nem akarok beszélni. Nem is tudok felhozni ellene semmit. Különben sem szokásom rosszat beszélni a kollégáimról. Azt tudja, hogy minden este lümpöl? Azt beszélnek, hogy öt udvarlója is van. És maga türi?

Ő: Semmi közöm hozzá.

Ő: No lássa! Igaz, mondták, hogy most a kis Z. után futkos. Hercig egy leány. Az apja hazmester volt, az anyja meg mosóné. De ez nem látszik meg rajta. Igen derék leány. Társaságba nem való ugyan, mert nem tud viselkedni de idővel majd kicsiszolódik. Tetszik nekem, hogy milyen sikkesen

öltözködik a kicsike. Ki is mesélte, hogy a szabónő számláit három gavalérral is megfizette? A világ szája olyan roszt?!... Nagyon szereti?

Ő: Nem is ösmerem.

Ő: Akkor rosszul hallottam a multkor, a mikor magáról volt a szó a társalgóban. — Hiszen nem volna baj, ha ösmerné. Nem mondhat róla rosszat senki sem. Én legkevésbé. Ha még a kis N.-ről volna szó! Az egészen más! Könnyelmű, leha teremtés; s mindig csak a mulatságon jár az esze. Nem is lesz belőle soha semmi. Nem veszi komolyan a művészetet. Csak azért lett színésznővé, hogy szép formáit mutogathassa. No bizony, szép formák. Csupa töltött trikó csupa... Csupa. Az öltöztetőnejeitől hallottam, hogy a fogai is hamisak; hogy a haja is az, arról magam győződtem meg. Igazán, kár az ilyen lányért. Azért is nem látni soha senkit a közelemben. Egyedül jön a színházhoz és előadás után is egyedül megy haza. Nem udvarol neki senki. Hiába, ma már a férfiakat sem lehet besapni. Tisztában vannak velünk. Az igazgató különben prot-zsálja. Mi oka lehet rá? Tehetsége nincs a leányok. Vagy talán még sem olyan okosak a férfiak? Lehet, hogy ez az elhagyatottság is csak komédia és hogy éppen az igazgató... No de én nem tudok semmit. Még azt mondhatnák, hogy irigykedem a kicsikére. Maga ismeri őt?

Ő: A menyasszonyom.

Ő: No lássa, milyen jó, hogy senkiről sem mondok rosszat...

terjedelmek, sem annak a jelentőségnek. — A »Debr. Honvédegyelet« úgy látszik, inkább felbírja fogni az aradi gyásznapi felszázados évfordulójának országos voltában fekvő jelentőségét, mert elhatározta, hogy abban a Honv. egyesület 3 tiszti és a 13-mas egyenruhás csapat által 13 leányosági képviselővel egészen diszképviselet küldésével vesz részt.

Hiába!... még Debreczenben nem ismerik a régi honvédek úgy a katonai lojalitást, hogy az ország fővárosát lövető brutális hős vezér előtt is, mint Hentzi volt, meg kell hájtani a vitézség zászlaját és kegyelni kell emléket. De ismeri véli a nemes martir halál felemelkedettségét és jelentőségét, a melynek a kegyetes emlékezést önként megadhatjuk és a melynek csakugyan van honföldözatra tanító ereje.

E tekintetből jó lesz a vidéki Honvédegyeletnek, nem a fővárosi közp. választmánytól várni utasítást, hanem saját felfogásuk és érzésük szerint menni, minél impozansabb képviselőben okt. 6-án az aradi nemzeti Golgotára.

Bécs város tévedése bizonyos mellőzetési vad hangzatosában, a mely különben szandékosságoak is beillik. A német-osztrák magyar behajózási köteleknek múlt napokban Budapesten tartott negyedik köteleki ülése alkalmából Bécs város tanácsa előtt már másodízben is megfordult azon vad, hogy a köteleki ülést rendező magyar hajózási egyesület szandékosan mulasztotta el Bécs városának Budapestre való meghívását.

A magyar hajózási Egyesületnek szabadságáról most visszatér ügyvezető igazgatójától Kovács S. Aladar osztálytanácsos, műegyetemi tanár úrtól mint a ki a köteleki ülést rendezésének élén állott, a következő felvilágosítást kapjuk.

A behajózási köteleket négy egyesület alkotja u. m. a Berlini Central Verein, a Nürnbergi Central Verein, a bécsi Donau Verein és a Magyar hajózási egyesület. Az évenként tartatni szokott köteleki ülést azon fő vagy fiók egyesület rendezi, melynek székhelyén az ülést tartatik. Ezen rendező bizottság azonban nem érintkezik közvetlen sem egyes tagokkal, hanem az ülést rendező minden közleményt a nevezett főegyletek vezetőségének küldi meg és ezek juttatják a körök-höz tartozó tagoknak.

Bécs városa a Donau Verein tagja és ennek közvetítésével ép úgy mint minden más tag és Németországnak igen sok nagy városa és testülete a saját egyesület által megküldve megkapta a budapesti ülést rendező összes közleményeket, ezek között az »Einladung« czimvel kiadott és a Magyar Hajózási egyesület által kibocsátott előzetes programot is.

Hogy ez megtörtént, az iránt a Donau Verein vezetőségétől utólag igazoló felvilágosítást nyert a rendezőség és így Bécs városa tényleg meg volt hívva a köteleki ülést.

De ezenfelül, a mikor Bécsből szeptember 1-én késő éjjeli órákban felszólítás érkezett a Magyar Hajózási Egyesület igazgatóságához Bécs városának külön leendő meghívására, elküldött pedig határozott kivánságra dr. Dorn urhoz czimzve azon távirat, melynek szövege a bécsi község tanácsával való összeköttetéséből ismeretes és a melyben a Magyar Hajózási Egyesület közvetlen meghívását kéri tolmácsolni, kifejezve azonban azt is, hogy a szabályszerű meghívásnak a »Donau Verein« útján kellett volna megtörténni és így annak esetleges elmaradásáért mulasztás nem terheli.

Ezeknél fogva Bécs városa meghívása nemcsak szandékosan nem mellőztetett, hanem kellő uton is megtörtént.

Az árvíz. A Duna aradások fenyegető volta, az esőzés szünetével jobbra fordults reménylik hogy az ár további rombolás nélkül medrébe visszatér. Vigasztaló azokra nézve a kik félték de a **csallóközre** nézve, amelynek a rászakadt aradás a legszomorúbb helyzetet teremtette már elkészt; amely emberlakra szép sziget most a Dunával egynek látszik, s midőn megtisztul is — lágy iszap réteg fogja borítani, amelynek szikkadásra lesz szüksége, hogy vetésre az őszszel még alkalmas legyen. Ez bizony maga is kétségbeeső helyzet, —

ha nem tekintenek is a házakban és egyéb vagyonban esett nagy károkat, amelyeket a menekülő nép vezére hagyni volt kénytelen.

Komárom még a legkomolyabban szorongató helyzetben van.

Maga a fő- és székváros a legnagyobb felelmek közt lesi a Duna víz-állását; mert ha az ár csak egy méterrel emelkedik is — a katasztrófa következik. Az ár nagysága itt már 672 centiméter.

A fővároson aluli Dunamenti községekre a krízis ezután következik be. Ezek könnyebűlését eszközölheti az időjárásnak jobbrafordulása.

KÜLFÖLD.

Zsoldos altábornok temetése. Zsoldos altábornagyot tegnap temették el Bécsben nagy katonai pompával és óriási részvétel mellett. A temetésen jelen volt Krieger báró hadügyminiszter, Spaun báró a haditengerészet parancsnoka, a hadügyminiszterium osztály főnöke, a hadügyminiszteriumi ügyosztályok és a haditengerészeti osztály vezetői, továbbá számos tábornok és más tiszt. Zsoldos holttestét az államvasúti pályaudvarra vitték, a honnan Budapestre szállítják.

A pestis. A marokkói szultán nem engedte meg, hogy Mogador egyik szigetén körhátat állítsanak, az idegen képviselők elhatározták, hogy a kérdést kormányaik elé terjesztik.

Vilmos császár és a szultán. Vilmos császár és a szultán között rendkívül szívélyes táviratozás folyt, a melyre az adott alkalmat hogy Vilmos császár sziriai útján tett igéretének megfelelően elküldte képet a bejruti kormányzói palota és a fő kaszárnya számára.

Andrée. A skiers hajós a Martha nevű kutterrel Hammerfestbe érkezett és magával hozta az Andree sarki expedíciója jelzésű bóját. A bóját úgy látszik kinyitották, mert hiányzik róla az a lecsavarható rész, a mely a bóját fölül elzárja. Mikor a bóját felemelték csak homok esett ki belőle. Táviratot nem találtak benne. A belügyminiszterium rendelkezése az illetékes tengerészeti hatóság ma vizsgálatot indított.

A hollandiai királynő eljegyzése. Roman udvari körökben mint bevégzett ténnyről beszélnek arról, hogy Németalföld királynőjét Vilmat már a legközelebbi hónapban eljegyzi a Wied herceg, Erzsébet román királyné unokaöccsére.

Természettudósok gyűlése. A Münchenben összegyűlt természettudósok és orvosok tegnap delután tartották utolsó közös ülésüket. Előadást tartottak Birch—Kirschfeld újcsei, Boltzmann bécsi és Klemperer berlini tanárok. Neumayer elnök (Hamburg) bucsubeszédében kiemelte Naesen és Chun tanárok kiváló előadásait, továbbá azokat a föladatakat a melyek az Aachenben tartandó legközelebbi gyűlésre várnak. Ennek a gyűlésnek legfontosabb tárgya az 1901-iki dalsarki expedíció lesz. A gyűlés után a régensherceg és Vilmos császár életével be rekesztették.

A Dél-Afrikai háború. Az angolok háborús elhatározása be van végezve s még csak időt akarnak nyerni készülődéseik befejezésére, hogy az ellenségeskedést tényleg megkezdjék.

Tránszval látja sorsát. — A lenni vagy nem lenni szörnyű kérdése ez. Fővárosa Pretoria már, most a hadviselés megkezdése előtt való sürgős-forgás mozgalmas képét mutatja. Az utatlan detersék menekülve hagyják el. A burgereknek folyton szolgálatot ják ki a fegyvereket. — Oránje szabadallam, amely hitsszegéssel vádolja a z angol kormányt s érzi, hogy szerződés kötelezi Transzval támogatására és Transzval sorsában — saját sorsát előre látja — Transzvalhoz csatlakozik. Transzval elfogadta egy ho-

landus hadtest felajánlott szolgálatait. A szabadságukat élet-halálra védő Afrikanderek ellen, a harc kimenetele kétséges. De ha Anglia győzne is felettük: erkölcsi vesztesége bizonyos, mert elveszíti a szabadságát, mint legszentebb népjogot tisztelő nemzetek becsületét.

Táviratok.

A francia összeesküvők.

Páris, szept. 22. Beranger, a vizsgáló bizottság elnöke, ma folytatta az állami törvényszék elé terjesztett okiratok tanulmányozását és holnap valószínűleg elkészül vele.

Halálozás.

Páris, szept. 22. Brault tábornok, a vezérkar főnöke ma meghalt.

Czáfolat.

Bécs, szept. 22. A cs. kir. Távirati Iroda illetékes helyen arról értesül, hogy az a budapesti lapok útján elterjedt hír, hogy két osztrák-magyar dunai monitor Belgrad előtt megjelent, teljesen alaptalan. A monitoroknak, ebben az irányban való elindulás sem meg nem történt, sem tervben nincs.

Expresszvonatok forgalma.

Bécs, szept. 22. Az osztrák államvasutak bécsi igazgatósága jelenti: A bécs—salzburg—párisi és páris—salzburg—becsi keleti expresszvonatok közlekedése Konstantinápolytól és Konstantinápolyig való folytatásukkal újra megkezdődik a 9. és 10. számú vonatokkal. Az ostendei expresszvonat forgalmának megkezdését, a mely szintén nemsokára várható, külön fogják közzétenni.

Közgazdaság.

Berlin szept. 22. Buza rövid határidőre csak éppen hogy tartotta magát, hosszabb határidőre $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ márkával emelkedett. Rozsot nem igen kerestek, hosszabb határidőre körülbelül $\frac{1}{4}$ márkával javult. Zab nem javult. Az idő esős.

Ellopott mozgósítási tervek.

München, szept. 22. Megerősítést nyer az a hír, hogy a Würzburgnál megtartott legutóbbi hadgyakorlat alkalmával mozgósítási terveket loptak el, a melyeket Franciaországnak is eladtak.

A kertészeti kiállítás megnyitása.

— Sajat tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 23.

Az országos kertészeti egyesület V-ik vándorkiállítását, melyet az egyesület a jelen évben Debreczen városában rendezett, ma nyitották meg nagy ünnepek között.

A nagyerdei Dobos-pavillon, melyben máskor vidám hölgyek és urak szokták ropni a táncot, az egész tünderkerté lett átalakítva. A pavillon előtt elterülő árnyas ter hasonlót képet nyújt, s megragadta szépségével azt a nagy közönséget, a mely a kiállítás megnyitására összesereglett.

A debreczeni kertészeti egyesület elnökségéé az érdem, hogy a kiállítás minden tekintetben sikerült. Az ő buzgóságuknak köszönhető, hogy az ország gazdainak figyelmé pár napra ismét Debreczenre van irányítva.

A kiállítás iránt napok óta nagy érdeklődés mutatkozik városzerte. A bejelentett kiállítókon kívül az utolsó napokban igen sokan akartak még részt venni, részint gyümölcsrel részt venni, az elnökség azonban kénytelen volt őket visszautasítani.

Tegnap este már egészen kész volt a rendezés. Heykál Ede, a kollegium keretese, ki a rendezés nehéz munkáját jórészt egyedül végezte, még egyszer átnézte a bizottsággal a kiállítást s konstatálták, hogy minden rendben van.

Az idő is kedvezett mindennek. Szép őszi napra viradtunk fel:

Tíz óra felé egymásután gördültek a fogatok a kiállítás megnyitására. A zene pavilonban R á c z Károly zenekara indulókat huzott. Mikor a főispán kocsija a kapu elé ért, a Rakóczy indulóra zendítettek rá.

A megnyitás.

A főispán érkezése után, kit a debreczeni kertészeti egyesület tagjai üdvözöltek. Kezdetét vette a megnyitási ünnepély. Gróf Dégenfeld József szép beszédben üdvözölte a megjelenőket. Röviden vázolta a kiállítás célját s egyszersmind örömeinek adott kifejezést hogy az országos kertészeti egyesület V-ik vándor kiállítását Debreczenben tartja meg. A kiállítás eljött, láthatja, hogy kertészeink nemes buzgalommal igazi lelkesedéssel végeztek munkájukat. Amelynek íme meg van a fényes eredménye. — A kiállítást megnyitottak nyilvánította.

Ezután a munka delegátus énekelt a töle megszokott precizitással.

Majd Lengyel Imre mondott beszédet, melyben köszönetet mondott a főispánnak, ki a kertészeti kiállítás védnökségét szíves volt elvállalni.

A közönség zajos eljenzéssel fogadta mindket beszédet.

A megnyitási ünnepélyen jelen voltak Simonffy Imre kir. tan. polgármester, Komlóssy Arthur főjegyző, Vecsey Imre tb. főjegyző, Aczél Géza főmérnök, Roncsik Lajos tanácsnok, Bészler Károly arvaszéki elnök, Szabó Kálmán aljegyző, Márk Endre az ügyvédi kamara elnöke, Thán Gyula a V. H. O. Sz. helyi választmányának alelnöke, dr. Szenipály Béni Csanak József, Wolaffka Nándor stb. stb.

Séta a kiállítás területén.

A megnyitás után a debreczeni kertészek elnöke Hetykál megkérte a védnök főispánt, tekintse meg a kiállítást. Erre az egész menet megindult, s szemle alá vettek mindent, a mit a kertészek nagy buzgósággal kiállítottak.

Feltűnt először is a debreczeni kertészeti egyesület alma és körte kiállítása. Szébbnél-szebb gyümölcsök vonják magukra a figyelmet. Az egyesület által kiállított makart csokrok szintén értékes és ügyes dolgok.

Debreczeni kiállítók közül ügyesen csoportosította a konyhakerti növények magjait Koncek Géza; Figyelemre méltó Berger Henrik, Tikos Istvan és Horváth József műkertészetének kiállítása.

Kovács Gábor debreczeni műkertész díszvirágokkal és gyümölcsökkel szerepel.

Szép almákat és körtéket állítottak ki Márk Endre, özv. Steinfeld Mihályné, a ki különben birsalmaival is nagy feltűnést keltett, Farkas Gyula, Budaházy Albert.

A hajdumegyei kiállítók közül kiválnak Ritók J. kabai kertészetének remek körtéi és almái.

Bartha Lajos (Kaba) szőlővel és szép besztekeri szilvával vett részt.

Gorove István piskolti főkertészének, Bokor Istvánnak kiállított gyümölcs termékei is figyelemre méltók. Ő azonkívül dísznövényeket is küldött bemutatás végett.

Szegedinszky András (Piskolt) hatalmas hagymái és murokrépái, valamint Csanak János ufehertői kertészetének szőlő gyümölcs és bor termékei is ismerést érdemelnek.

Kecskemét város almái.

A nagyterem egyik sarkában a következő feliratu tabla vonja magára a figyelmet.

Kecskemét város
almái.

A nagy alföldi város, melynek Magyarországon leg hatalmasabb gyümölcsészete van, ugynevezett „Műkert-jének” terméseit küldte el a kiállításra.

Ott vannak egymás mellett a remek Török Balint, pogácsa, bőr, nyári és téli almák. Mellettük egy pár hatalmas körte étvágygerjesztően dicsekszik kecskeméti származásával.

Talán a legszebb gyümölcsök a Kecskemét által kiállítottak. Ezt azonban a jurifogja eljönteni.

Külön a város kiállításától a műkert főkertésze is állított ki szép gyümölcsöket.

A vidéki kiállítók.

Bernárd Károly nagy kanizsai műkertész almát, körtét, szőlőt s két üveg ribizli bort állított ki. Ügyesen, ízletesen vannak elhelyezve, a nagy ut nem törte össze még a szőlőt sem, a mely a kiállításon a dunánúli szőlő termelést képviseli.

Berenyi Béla (Nagyvárad) alma körte csoportot küldött.

Lakos Imre nyug. posta és taviradi főtiszt (Nagy Bánya) almával, körtével szerepel.

Gróf Nákó kertészetéből (Nagy Szt. Miklós) szőlő, alma, körte van kiállítva.

Szabó Istvan és Vanky József (Szeged) csemete fákát állítottak ki.

Horváth István (Szeged) alma körte és szőlő csoportot mutat be.

Nagy György (Veszellő) ki gróf Desewfy Miklós főkertésze, pompás dísznövényeket, ezenkívül igen szép gyümölcsöket állított ki.

Zsigó Endre (Szalacs) Heinrich József (Király-Halmok) gyümölcsökkel szerepelnek.

Kertészeti eszközök kiállítása

Permetező, szivattyúk és kések nagy számban vannak kiállítva. A kerti specialitások közül kitűnik első sorban is Bauer és társa gépgyárosok (Debreczen) által kiállított szivattyúk.

A cég által kiállított kutszivattyúk a gyár saját önálló alkotásai, azoknak rajzai saját irodájában, mintai saját műhelyében készültek hazai viszonyaink és a célszerűség tekintetbe vételével; úgy hogy ezen szivattyúk valódi debreczeni specialitások, melyekkel a cég már az ezredéves orsz. kiállításon is magára vonta a szakkörök figyelmét és ugyanott jó munka, haladás és pontos javításokért jelzés mellett a millenniumi nagy éremmel lett kitüntetve.

A saját gyártmányu szivattyúin kívül egy sorozat első rendű külföldi gyártmányu borsajtót is kiállított a cég.

Veréb Istvan debreczeni lakatos saját találmányu permetezőit állította ki. A permetező egészen új készülékű s feltalálója állítása szerint versenyképes. Darabja 12 frtba kerül.

Kun József kerti késeket, ollókat állított ki. Schönbern J. gyümölcsfeldolgozó eszközöket.

A viharágyu.

A szegedi mezőgazdasági kiállításon sokan nézték azokat a viharágyukat, melyeket a budapesti Emerling cég állított ki.

A viharágyu új találmány. Lövései a jégfelhőket oszlatják szét s így gazdasági szempontból végtelenül üdvös.

A földművelésügyi miniszterium az állami szőlő telepekre igen sok vihar ágyut rendelt meg. Közreműködik egyszersmind, hogy ezen ágyukat a kisgazdák is megkaphassák jutányos áron. Egy viharágyu 20 frtért árusít Emerling Adolf, a töltése illetve a robbanó tekercse 12 krba kerül.

Dobos pavilonból elvezették a főispánt a viharágyuhoz is.

Emerling Adolf megmutatta a főispánnak úgy az ágyut mint a robbanó tekercset. Harom löveget el is durantott. Vízhangzott is tőle a nagyérdő.

Gyümölcsfa és rózsafa csoport.

A kiállítás egy része a Dobos pavillon és a régi lövöld között elterülő téren van. Ide a kiállított gyümölcs és rózsafa fákát ültették el.

A közönség nagy érdeklődéssel járkált a szép fak közt, melyek jórészt eladásra vannak szanva.

Szép rózsafákat állítottak ki a debreczeni kertészek. Gyümölcsfákat az ország minden részéről küldöttek.

Nem ide van ugyan sorozva, de érdekességénél fogva megemlítjük Harstein Péter

másfél méteres narancsfáját, melyen 9 szép narancs függ. Ez is egyik disze a kiállításnak.

A konyha kertészet.

A Bauer és Társa szivattyúi mellett hatalmas sátor húzódik el. Itt vannak elhelyezve a konyhakertészeti kiállítás tárgyai. Szébbnél-szebb káposzták, krumplik, tökök és kalarábék mutatják, hogy Debreczen városában a konyhakertészet magas színvonalon áll.

Természetes, hogy egy séta nem elegendő arra, hogy a kiállítást egész teljességében megismerjük. Minden lépés után érdekes dolgot lát a szemlélő a melynek mindnek külön meg van a maga értelme.

Hosszasabb ismertetést mi is csak lapunk hétfői számában hozunk. Annyit azonban ma is konstatalhatunk, hogy az Országos Kertészeti egyesület V-ik vándorkiállítása fényesen sikerült, a rendezőség debreczeni tagjai büszkék lehetnek arra a munkára, a melyet haogya szorgalommal hetek óta folytatnak.

A közönség és a kiállítás.

A mai megnyitáson Debreczen város előkelősegei vettek részt. Ohajj! a ndónak tartjuk, hogy mellettük a középosztály, a mely legtöbbet tanulhat a kiállításból, minél nagyobb számban látogassa meg. Ép ezért holnaptól kezdve 20 krosjegyekel lehet a kiállítás területére bejutni.

H I R E K.

* Isteniszteletek. Holnap vasárnap az ev. ref. templomokban az isteniszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: A Nagytemplomban B é l t e k y Lajos s. lelkész, a Kistemplomban C s e h Zoltán s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban K. T ó t h Kálmán lelkész, az Ispótyai templomban M i t r o v i c s Gyula lelkész.

* Hegedüs miniszter kitüntetése. Hegedüs keresk. miniszter nemcsak Debreczenben keltette fel most legközelebb az osztatlan rokonszenvet és tiszteletet, hanem a kir. Felség előtt is méltó kegyben áll. Ennek bizonyításának tarthatjuk, hogy a király a minisztert valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Hegedüs miniszter N.-Szalontán délen kapta a kabinetiroda táviratát, mely őt a kitüntetésről értesíti. A kinevezésről szóló királyi kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában jelenik meg.

* Névszerinti szavazások f. hó 28-iki közgyűlésen: 1 Torna egyesületnek a debreczeni 427 és 7827 tkvben foglalt ingatlanainak és felszerésének 26146 frt 50 kr. vételárárt a város tulajdonába megszerzése felett harmad izbe. 2 Gubások kállója neven ismeret városi földterületnek nyilvános arveresen elidegenítése felett első izben. 3. Szent Anna utcai 10 hámu házas teleknek a város tulajdonába megszerzése felett harmad izbe

* Könyvtárnokválasztás. Emlékeztetik még a közönség a tavalyi könyvtárnok választás mozgalmaira, mikor kulacsos, felpántlikázott kortések gyűjtögették össze a párthiveket a buzgóbbak megfiakkeren, bycziklin szedék össze a kéedelmező szavazókat, kipirultarczual olyan hatalmas éljeneket rikkantva, hogy az őt collegium majd hogy el nem mosolyodott arra a nagy alkotmányos buzgalomra. Az idén ma délután megy végbe a könyvtárnok választás, de korántsem oly mozgalmas mint a tavalyi, nem is lehet, mert nincs ellenjelölt Balogh Gyula theologus az egyedüli jelölt s így a kortéseknek végtelen bánatára és Balogh Gyulának úgy hisszük nagy öröme, egyhangu lesz a választás. Olvasóegyleti pénztárnokságra Szabó Miklós 3 th. a jelölt. Minden esetre megnyugtató, hogy az olvasóegylet vezetése két ilyen lelkiismeretes, bizalmat érdemlő ember kezébe lesz letéve.

* **Az angol klub összejövetelei.** A legutóbb tartott választmányi gyűlésen elhatározta, hogy az angol klub tagjai Kedden, csütörtökön 5—7 ig és szombat este 7—10 ig jönnek össze társalgásra.

* **A debreczeni kerékpáros egyesület** kedvező időjárás esetén vasárnap f. hó 28.án delután kirándulást rendez Sarandra esetleg Derecskére. Gyülekezési hely: Az aranybika kávéház. Indulási idő: delután pont fél 2 óra. menetparancsnok: Kálmanczhey Kálmán ur.

* **Eladó városi makktermések.** A debreczeni sz. kir. város tulajdonát képező Nagyerdő, Monostor, Apafája, a Cserének a Gutivassutól a Fancsika felé eső vége — a Fancsika, Pacz, Bánk, Halap Savóskút erdősegek makk termése 1899 év szeptember 27 szerdán, 1899 év október hó 1-től makkoltatás czéjából a város haz. nagy. tetmében déle 10 órákor tartantó nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe adatik; minő érdekklődők azon megjegyzéssel értesítetnek, hogy az árverési jelentések a városi számvéői hivatalban megtekinthetők s az árverelő által a kikáltásai 10%a kézpénzben az árverelő bizottság kezéhez letendő. Debreczen 1899 szeptember 22 A városi Tanács.

* **Jövőbeti büntügyi végtárgyalás.** 1899-ik evi Szept. hó 25-en hétfőn s következő napokon az I-ső számú Teremben Suda Janosné s társai ellen, magan okirat hamisítás büntetéeért, 1899. ev. Szept. 29-en Pénteken ítélethirdetések.

* **Leesett a kocsirol.** G a á l Istvan teher kocsi boros lövel rendkívül gyorsan hajtotta lovait a Hatvan-utca végén es egy hirtelen kanyarodónál kibukott a kocsiból. Súlyosabb baja nem történt, csak egyik orczájáról ment le a bőr. Feltapáskodott s minden különösebb megilletődés nélkül hajtotta tovább lovait, de most már jóval csendesebben.

* **Meghívó.** A debreczeni munkás dal-egylet f. 1899. evi szept. hó 30-án, szombaton a «Marjit-fürdő disztermében Keller Sandor egyleti karnagy vezetése mellett Kiss Gyula zenekarának közreműködésével dalestélyt rendez, melyre t. Czimet es b. családját tisztelettel meghívja az elnökség. Kezdeté este 8 és fél órákor. Belepti-jegy szeméyenként 60 kr. Előre váltott jegy 50 kr. — Jegyek előre válthatók Kurian Gyula órászületében (főpiacz) Mayer Ferencz szabó üzletében Balthyány utca, Nicht J. fűszerüzletében Mester-utca és este a pénztárnál. — 1899. evre szóló pártoló tagsági aláírás a pénztárnál elfogadtatik s esetleg a már megfizetett belepti-díj a tagsági illetékebe beszámíttatik. — Alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. Felül-fizetések köszönettel vétetnek s hirbepilag nyugtáztatnak. A dalestély műsora: 1. Nyitány a zenekar által. 2. Bar merre jár. . . Lányi. 3. Késő vágy Dr. Horváth Ákos. 4. Szülőföldemen Lányi. 5. Borsdal Verdi. 6. Rakóczy-induló (zenekiserettel) Huber. — Kérjük az előadandó darabokat csendhen meghallgatni. Dalestély után táncz.

* **Meglepett vendéglős.** Elmúlt már a hivatalos záróra, mikor egyik rendőr gyanus hangokat vélt hallani Juhász István tizenhárom város vendéglőjében. A vendégó kivülről úgy nézett ugyan ki, mintha már egy lélek se lenne ébren benne, de miror a rendőr behatolt, csakugyan beigazolódott gyanuja, s egy mulató kompániát talált a zárt ajtó mögött. Juhász István ellen megtette a feljelentést, ki így, alighanem ráfizet az éjjeli haszonra.

* **Egy pinczemunkás vallomása.** Egy borkereskedő czégnak egyik elbocsátott munkása most tette közzé emlékiratait. A legérdekesebb része ezeknek a borgyártás titkairól szól s egy vidéki lap ezeket a következőkben közli: Kadakban a törköly. A spiritu és cukor vegyítésével a törkölyre hordot vizet fölforraltuk, a mi megtörtént egy-egy kádon kétszer-háromszor is. Es mivel egy egy borkereskedői pinczében ilyen lőre számára 3—4 hordó is van, a mely meghaladja a száz hektoliter nagyságot, ezekben a hordókban a törkölybort, jobban törkölyvizet főlerestették még több vízzel, beletettünk még egy kis spi-

rituszt, kevés olasz bort és még valamit, aztán kész volt a természetes finom olasz „bor.“ Egyszer a város tanácsa a nyáron elzáratta a vízvezetéket vízhiány miatt. A pinczében, ahol dolgoztam aug. 24., 25., 27. és 29. napján következőképen segítettünk — a bajon: A házban öt vízvezeték van, u, m: az udvaron, a pinczében, a konyhában fürdőszobában és az árnyekszékénél. Ez öt vezeték közül a többi nyitva maradt. A borkereskedőn két cze ment-hordója van, 500 liter tartalommal, s ezekben kellett „keverni.“ A vizet úgy szerez-tük, hogy fölhasználva az éjjeli időt, a konyha elé hengerítettünk 8—10 hordót, melyeket a konyhai vezetékekre tett gumicsővön át a pinczében lévő cze ment-hordókba eresztettünk. Ily módon az ötszáz hektoliteres hordókba beletettünk kétszáz hektoliter tisztá vizet, öt hektoliter spirituszt, húsznyolcs liter glicserint, továbbá borkosavat, törkölybort s ezzel készen volt a bor.

* **Szüreti multság.** Schaf János igen jó hírnévnek örvendő táncitanító, ki folyton kedveskedik növendékeinek kellemes szórakoztatásokkal, jövő héten szüreti multságot rendez, melyre a következő meghívót bocsátotta ki: 1899. é. okt. 1-én a Korona című táncsteremben szüreti ünnepélyvel egybekötött zártkörű táncestélyt rendezek, melyre kívüli cimzettet s becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség nevében Schaf János táncitanító. Kezdeté este 7 órákor, vége reggel. Jó zenéről gondoskodva van. Beleptidíj szeméyenként 1 kor. Jegyek előre válthatók a rendezőségénél.

* **Butoripar fejlődése Debreczenben.** Hazai iparunk nap-nap után fejlődik, s annak fokozatos fejlődését és hasznát alkalmunk van folytonosan szemlélni. Debreczen is azon városok közé tartozik, melyben az ipar fejlődik s nagyon sok iparosunk dicsőséget szerez a debreczeni névnek. Igaz azonban, hogy a lapok sokszor oly egyénnek ütök meg a reklambot, kik nem is iparosok, hanem fogadott munkasaik tehetségével és képességével ékeskednek. Jól esik azonban ezzel a századévi szokással szemben azt konstatalnunk, hogy vannak iparosok Debreczenben, kik saját képességükkel, képzettségükkel és becsületes munkájukkal vívták ki az elismerés koszoruját, s ezzel szereztek úgy maguknak, mint városunknak elismerést. A ki végig megy a főútczán s egy pillantást vet Kille Ede fényes butoripar-üzletére, rögtön meggyőződhetik erről. — Kille Ede munkájával, tehetségével, és finom ízlésével vívta ki Debreczen városában azt a pozíciót a melyet most elfoglal. Ez a kiváló ember az uri cassinóban most nagyobbította meg kiűző gyartmányaival a berendezést, mellyel teljes elismerést vívott ki. Ez csak természetes, hiszen Kille Ede addig az országos és vidéki kiállításokon mindig kitüntetést nyert. Nap nap után szállt úgy a fővárosba, mint a vidékre. szebbnél-szebb butorokat melyek a lehető legtartósabbak és csinosak. Ő felsége csak az igaz érdemet jutalmazta, mikor az udvari szállító-czimmet kitüntette. Elismerik meg konkurens társai is, hogy Debreczen első butorgyáros a ki már 15 éve szerez folytonos dicsőséget a debreczeni iparnak. Es mi csak örvendünk annak, mert tudjuk, hogy van egy debreczeni iparosunk, ki ebben a szakban nemcsak a magyar, de a külföldi fővárosok butorkereskedőivel szemben is felveszi a versenyt, s abban mindiggyoztes marad.

* **Kossuth-szobor-felavatás.** Csongrádon holnap 24-én nagy ünnepélyességek között fog végbemenni Kossuth Lajos szobranak a leleplezése, melyen Kossuth Ferencz is részt fog venni. 24-én a délelőtti gyorsvonattal érkezik Kunfélegyházara, honnan külön vonat viszi 3/4 12-re Csongrádra, hol a város vendége lesz. Felegyháza 200 tagu bizottság varja. Az ünnepély pontban d. u. 3 órákor kezdődik melyen Kossuthon kívül He gy i Antal plébanos és Sohlya Gyula jegyző fognak beszélni. Utána a koszoruk letetele, majd a szobor átadása és atvétele következnek. Este 200 főből álló fáklyasmenet vonul Kossuthnak a városházán lévő lakasa elé s végül a „Pannonia“ nagytermében ötszáz teritékű tá-

sásvacsora lesz. Az ünnepélyen az összes körök, továbbá Szentés, Kunfélegyháza, Csany, Tömörkény, Szegvár, Mindszent, Csépa és Szelevény községek küldöttségileg fognak részt venni. — A rendező bizottság. élén Horváth Matyás, L. Tóth István és Szabados J. állnak.

* **Rettenetes bosszu.** Ritka szerelmi dráma játszódott le nemrégiben Északamerika Indián államában, mely a megcsalt szerelem asszonyi bosszuállásának megrendítő bizonyítékát szolgáltatja. Redbird Hattie kisasszony, egy gazdag ültetvényesnek szép leánya, néhány hónappal ezelőtt egy tahleghahi fiatal kereskedővel ismerkedett meg. Az ültetvény alig egy két angol mérőföldnyire feküdt a városól s így csakhamar mindenpossá lett a fiatalok találkozása. Heves szerelemre gyuladtak egymás iránt s a viszony alighanem kielégítő megoldás nyer az oltár előtt, ha a férfinak nincs olyan lobbanékony szíve. Tahleghahban megismerkedett egy szőke new-yorki szépséggel, a ki ott rokonai látogatásán volt es csakhamar annak rabjává szegődött. Hattie kisasszony látta, hogy kedvese napról-napra jobban elhanyagolta, titkon megfigyelte tehát s rájött a hűtlenség okára. Óiási önuralommal azonban nem vétette ezt vele észre s mikor ismét látogatóba jött, a szokott szeretetremélységgel fogadta.

Egy napon, mikor már vagy két hete nem volt náluk a hűtlen udvarló, szülei rövid utazásra mentek. A ighogy távoztak, a leány szabadságot adott az összes cselédsgének, mert — mint monia — néhány napra a városba megy. Aztán pedig levelet irt hűtlen imádójának, hogy sürgősen beszélni óhajt vele. Arra kérte, jöjjön azonnal hozza, mert ugyis ez legutolsó kérése, a mi hozza intéz. Az ifju mi rosszat sem számítve, még aznap eleget tett a meghívásnak. Bar egy kis é megelégedett, mikor a leányt egyedül találta, de utóbb nem törődött ezzel es kedélyes társalgást kezdett egykori ideáljával. Szakadatlanul itta a tüzes bort, melyt mosolyogva fölöge-tett neki Hattie. Nemokára nekitüzesedett es az anakelőtte olyan szivesen adott es fogadott enyelgesek terére lépett.

A leány azonban ekkor hirtelen azt a kérdést intézte hozá, hogy miért fordult el tőle es adta oda szívet az idegen szőke leánynak, akit meg is nevezett. Félig megzavarodva, felig bosszankodva válaszolt a sarokba szorult Don Juan, hogy mi köze van az ő ügyeihez. A rendentasított leány nyugalmat erőszakolt magára, de olyan üvegből töltött azután, a melybe már előzőleg a tatót kevert. A szer hatása nem sokáig várattott magára. Elerkezett a bosszu ideje. Mikor az ifju mély áombam-rült, a leány a szalon egy faszekrényeig hurczolta s abba beleallította, majd pedig racsugta a légmentesen zárdó ajtót s nyugodtan aludni tért szomazados hálozobájába.

De csakhamar fölriadt kedvesének kétségbeesett segélykiáltásaira. Nem törődött velők, csak azt hallgatta, mikor tompulnak azok el. Két óra hosszat tartott a szerencsétlen ember haláltusája, ekkor mind elhalóbbá lettek a kiáltások, végre hörgésben enyésztek el. Csend lett — a hűtlen imádó megfulladt szük börtönében.

A büntényt csak másnap fedezte föl egy hazatérő cseléd. A fiatal leány meg szüleinek hazaérkezése előtt elfogtak. Mindent bevallott es nagy lelkinyugalommal fejezte ki megelégedését bosszujának sikerülte felett. Gyilkosság miatt törvény elé került es minden felelem vagy banat nélkül hallgatta végig halalos ítéletét.

* **Tiltakozás a rituális vérvád ellen.** A bécsi zsidó hitközség e hó 20-an tartott közgyűlésén elhatározta, hogy tiltakozó feliratot intéz a miniszterelnökhöz, igazságügyminiszterhez es helytartóhoz. A felirat egyik része így hangzik: „Ünnepélyesen es a lehatarozottabban tiltakoznak az antiszemitaik által a polnai poroe bele vitt ama czelzatos vad elen, hogy a zsidóság vagy annak bármely szektája a rituális gyilkosságot, vagy embervérnek rituális használatát tanítja, vagy gyakorolja, vagy bármikor tanította s gyakorolta volna.“

Mint Kattenbergből sürgönyözik, Hülzner, akit azzal vádoltak és azért ítéltek el, hogy két másik tarsával megölte H r u z a Ágnest, bevallotta, hogy ő követte el két tarsával a gyilkosságot. A prágai rendőrizsgató déiben megerősítette e hirt. — A Narodni Listv aztán közli is e vallomás okát. Kuttnerben már arról beszélt a nép, hogy Hülzner számára kijelölték az akasztófa helyét. E hirt Hülzner megtudta és megdöbbenve a foghazizsgatóhoz vezettette magát, a hol a bír hatása alatt vallomást tett, miután egyben társait megnevezte. Ezek illetőségi helyére sürgönyözött a rendőrség.

* **Gyászír.** Fogynak a »N a g y I d ő k t a n u t.« Iemlék gyikét adták át az édes anyai földnek. **Tóth Ferencz** nagyváradai köztisztviselőben álló polgár, birtokos, városi bizottsági tag, a debreczeni ipartestület elnöke — Tóth Kalmán atyja, tetemeit tették sírba f. hó 22-iken. A beküldött gyászjelentés a következő:

„Özv. Tóth Ferenczné szül. Szőke Róza a maga, valamint gyermekei Mária özv. Schlosser Gusztavné gyermekeivel, Kálmán, neje Borsnay Irmával, Erzsébet Kádár Jánosné férjével gyermekeivel, Juliska Biró Józsefné férjével gyermekeivel, Ferencz, Roza dr. Horvath Karolyné férjével gyermekeivel ugyszintén testvérei özv. Juhasz Lajosné szül. Tóth Terézia gyermekeivel, özv. Lengyel Karolyné szül. Tóth Eszter gyermekeivel, nehái özv. Papp Imréné gyermekei, továbbá számos rokonai nevében is fájdalomtól megtört szívvvel tudatja felejthetelen szeretett férj, apa, nagypapa, testvérek és rokonnak **TÓTH FERENCZ 1848/49** honvédnek folyó évi szeptember hó 20-án hajnali 1 óraker életének 69-ik boldog hazasságának 46-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei ugyan e hó 22-én d. e. 9 és fél óraker fogynak Posta-utczai 370 számú háztól az ev. ref. egyhez szertartása után az újvárosi központi temetőbe örök nyugalomra tetetni. Mely vegtisztesség ételre, az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1899. szeptember hó 20-án. Áldás és béke hamvaira.»

* **Érsek és püspök.** Érdekes ügyben mondta ki a népokban a római Kuria az utolsó szót. Ugyanis M a d i n e e a gör.-kath szertartású kanonokot egy vértargyalás alkalmával a hamis eskü vádjával illették, miért is felettes püspöke, dr. R a d u Demeter temesvári püspök ideiglenesen kizárta a konzisztóriumtól. Azonban Radunak ezt az intézkedést dr. M i h a l y i Viktor nagyszombati érsek megsemmisítette. Radu nem hagyta ennyiben a dolgot, hanem megfeleltetve a római Kuriához és az akkép döntött, hogy helyben hagyta R a d u p ü s p ö k i n t é z k e d é s é t.

* **A római jubiláris év zarandokai.** Rómából azt je entik, hogy a vatikani forrásokból vett információk szerint a jövő évben rengeteg sok ember fog Rómába zarandokolni. Az eddig bejelentett zarandokok száma megközelelti a negy milliót. A Vatikán i n d i r e k t uton tudára fogja adni ezeket az erre vonatkozó hivatalos adatokat az olasz kormányának, hogy idejében megtehesse a nyilvános rend fenntartására vonatkozó intézkedéseket. A szent évben a római helyőrséget is meg fogják erősíteni.

* **A primási birtokok jövedelme.** Nem érdektelen a nagyközönség előtt, hogy az ország egyik leggazdagabb földesurának, a biboros hercegrnének milyen és mennyi termése van az idén. A primásnak tudvalevőleg két uradalma van: az esztergomi és érsekújvári. Az esztergomi uradalomban elvette volt 3279 hold buza, 2202 hold rozs, 1789 hold arpa és 1852 hold zab, — az érsekújvári uradalomban pedig 3932 hold buza, 1818 hold rozs, 2566 hold arpa és 1740 hold zab. Az esztergomi uradalomban termett: 71.551 buza és rozskereszt, és 45.303 arpa és zabkereszt. Itt egy holdra esik 782 kilo az ősiből és 689 kilo a tavasziból. — Az érsekújvári uradalomban termett: 72.925 buza és rozskereszt és 43.388 arpa és zabkereszt. — Egy holdra esik az ősiből 774 kilo, a tava-

sziból 710 kilo. Az esztergomi uradalomban az összes szem 63.300 mmázsa, az érsekújváriban pedig 61.300 mm, tehát az összes gabonatermés 125.024 metermázsa kerül a piacra, vagyis 850 vagon gabona 600.000 forint értékben. Ezenkívül 12 vagon repcét mér el is adtak, és mintegy 60 vagon tengeri remélhető. Mindezekben kívül 200 kat. hold dohány, 500 kis hold gyári cukorrépa és 100 hold burgonya terméselesz értékesíthető, mintegy 65.000 frt értékben. A primási uradalom a Vag és Nyitra folyók szabályozása folytán most 14.000 hold területet vesz művelés alá s így a főpap még nagyobb jövedelem felett fog rendelkezhetni.

* **Jandricsics János** szatmári apátplébános kirúgó hitszónok, de e mellett az oltani közéletnek is kimagasló alakja a III. osztályú vaskorona-rend lovagja, tegnap reggel hosszas betegség után meghalt.

* **Hölgyzenekar a Corzo kávéházban.** Még csak rövid ideje, hogy egy budapesti jól szervezett hölgyzenekar több estén át szórakoztatta a zenekedvelőket a Corso kávéházban. A zen kar úgy megnyerte sokak tetszését, hogy többen felkérték Gömörit, a kávéház tulajdonosát, hogyha lehet, néhány estére hozza vissza a hölgyzenekart. Gömöri, ki mindenben igyekszik vendégeinek elégt tenni, most is készséggel engedett ez óhajnak és semmi költséggel nem sajnálva, sikerült neki a zenekart visszanyerni néhány estére. Ma este tehát már ismét élvezhetik az érdeklődők egyes játékokat s remélhető, hogy a kávéháznak ezen újabb alkotásával szemben a közönség sem lesz tartózkodó.

* **A prágai házikenőcs** orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladós sebeknél és daganatoknál mini fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladás ellenes, hűsítőleg, gyógyi ólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott, miért is már mindent mint kitűnő hasziszert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerháza prágában készíti és az itteni gyógyszerárakban is kapható, (Lásd a hírdetést.)

* **Fekete Jakab** uri divat, fehérenemű kalap, férfi, női és gyermek czipő, különlegességek üzlete, főpiacz a kis templom mellett, a mai kornak megfelelően megnyitott.

Kuruzslás ezüstforintokkal.

— Aradi tudósítónktól. —

— Gaji szenzáció. —

Debreczen, szept. 21.

Gájban, a Neumann-gyár mögötti csöndes külvárosban, tegnap reggel óta nagy a szenzáció. Valami rejtélyes históriát beszélnek, valami rejtélyes asszonyról, a ki jött, becsapott egy hiszékeny ember-párt és eltűnt mintha a föld nyelte volna el. — Közben pedig egy kicsit kuruzsolt és elvitt másfélszáz forintot.

Kedden reggel történt, hogy Kása János gaji gazda hazába beállított egy cigány-asszony. Hogy, bogy nem, kiudakolta már előbb hogy Kása felesége beteg és azt is tudta, hogy vagyonos a gazda. Kása Jánosné — fiatal, harmincz év körüli asszony, — régebb idő óta őrzi a szobát, mivelhogy mellbeteg és az orvosi tudomány nem segített rajta. A cigány asszony rögtön felajánlotta, — hogy ő kigyógyítja a beteget. Kásák meg rámentek a lépre.

A cigány asszony előbb rejtélyes hókusz-pókuszokat csinált, megvizsgálta a beteget s így szólt:

— Negy ezüst forintot adjanak kendtek.

— Minek az? kérdé a gazda.

— Avval hívom elő a szellemet!

Oda adtak a negy pengő, mire a kuruzslónő kiment a temetőbe, hogy beszélgesse a szellemmel és megtudja az asszony baját. Ott alólólag imádkozott a sírok közt s fél óra múlva újra megjelent. Szorosan betette az ajtót, hogy senki meg ne hallja a titkot, aztán rejtélyes hangon sugta:

— A szellem megjelent és beszélt. Százötven görse van a szegénynek, az a betegsége. Az nagy baj. Könnyen bele halhat, — lelkem!

A szellemnek ez a vallomása ugyan le-sujtotta Kásáékat, kik erre kérlelni kezdtek a cigányasszonyt, hogy mondja meg a csudaszert, amiól kigyógyulna. Annak nem is kellett eg éb, hamar kész volt az orvos-ággal: — A százötven görset csak százötven forinttal lehet kigyógyítani!

Kásáék egy kissé megijedtek a summától, de a kuruzslónő nem engedett.

— Ahány görse annyi forint! — erősitgette egyre s a babonás, hiszékeny emberek végre is ráálltak az alkura. Oda adták a százötven forintot.

A kuruzslónő erre kijelentette, hogy kimegy a pénzzel a temetőbe, hogy megtudja a szellemtől, mivel lehetne a bajt gyógyítani. Kásáéknak azonban a lelkükre kötötte:

— Maguk ki ne mozduljanak a szobából, az ajtót és kaput szorosan zárják be és senkit be ne engedjenek, mert a ki beép megkapja a bajt!

Kásáék naivul szót fogadtak, a cigányasszony meg — mikor bezárult mögötte a kapu — sietett kerekét oldani. Eltűnt nyomtalanul — a 150 forinttal.

Kásáék vártak, csak vártak egész estig, akkor jöttek csak rá, hogy becsapta őket a kuruzsola asszony. Kétségbeesve sietett a gazda a gaji kapitánysághoz s elpaoaszolta az esetét. A rendőrség rögtön a legszélesebb körű nyomozást indította meg, de persze, már késő volt. Nem leltek sehol a környéken a furfangos cigány asszonyt.

A gaji kapitányság tegnap megtette az intézkedéseket a kuruzslónő ország szerelvé körözésére. A köröző-levelhez az asszony pontos személyleírása is mellékelve van. Aicsony termetű, barna bőrű, 40 év körüli asszony, arcza kerek, szeme fekete, nagy fekete haja lelóg, egyik korja kissé bena s egyik szemére kancsal. Kékfekete ruha volt rajt, feketefehér csikos kendővel a kötve, nyakán fekete kendő, füleiben nagy bogár fülbevaló.

Állí ólag nagyobb pénzösszeg 5—600 frt. van az asszonynál. Ezt mutogatta Kásáéknak s ezzel is bizalmat keltett, hogy rá merték bízni a 150 frtot.

Törvénszék.

§ **A szalmaszál.** A modern büntető igazságszolgáltatásban a bűnöző embereknek az utolsó szalmaszáluk! a paralízis progressziva.

A ki tizezer forintot felül lopott, csalt, vagy sikkasztott, az mind paralízistává válik. Ismeretes annak a nagy lopásnak a története, a melyet Fröhlich János bankhivatalnok követett el a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank karára, magához veven a banknak 300.000 forint értékű papírját. Fröhlich a lopás elkövetése után Karlsbad felé vette az útját es már éppen hozalátott az üdüléshez, a mikor elfogták a budapesti rendőrség távirati megkeresésére. A bűnvizsgálat megindult s ekkor Fröhlich családja a modern betegséggel hozakodott elő s arra kérte a törvénszék, hogy a vádlott elmeállapotát vizsgálják meg. A törvénszék Moravcsik és Ajtai törvénszéki orvosszakértőkkel megvizsgáltatta a vádlottat és negyven napi megfigyelés után mindkét orvos konstataulta, hogy Fröhlich nem so-rozható a beteg elméjük közé s így a vég-tárgyalás elől, a melyet legközelebb tartanak meg, nem szabadulhat.

§ **Szent-Pétervártól—Rómáig.** Közel két óra hosszat tartó tanácskozás után a kuria ma déiben hirdette ki az ítéletet Szechenyi Andor gróf és Korosztolov-Jaoaiska Helén válópőrében. A kir. kuria csupán a bontó-okra tett némi módosítást, egyebekben pedig a házasság felbontását végérvényesen kimondotta. A házastársak gyermekére vonatkozólag azonban a kir. kuria mindkét alsóbíróság ítéletét megváltoztatta.

Tekintettel ugyanis azokra a tanuvallo-másokkal igazolt igazolt vádakra, a melyek

mindkét házafél ellen az iratokból kiténtek, a kuria az immár 14 esztendő Széchenyi Lipó grófot sem az apára, sem az anyára nem merete bizni, hanem a szerencsétlen gyermek sorsáról való gondoskodást az árvaszékre ruházta át.

Tudomány, irodalom, művészet.

A regény műfaja.

Irta és felolvasta **Csengey Gusztáv**, az eperjesi közs — ev. és r. kath. — tanári körben.
(Folytatás.)

A lovagregények nem úgy keletkeztek, hogy a lovag eposz prózai elbeszéléssé átalakult volna; keletkezésük sokkal komplikáltabb, sem mint gondolná az ember.

A prózává alakulás előzőr csak részletes s a szükség idezte elő.

A lovag-eposz költője az előkelő körökben mozgott, lovagvárakban, fejedelmi udvarokban énekelt. Kisebb szerelmi dalait könnyebben vihette tovább az emlékezet, mert az szajrói-szajra járt, de a vitézi ének hosszú költemény volt, s csak kevesen lehettek olyan szerencsések, hogy a helyszínen hallhassák. A nagyközönség csak közvetve s csak töredékesen juthatott hozzájuk, úgy, hogy azok közül, akik hallottak egyik-másik egy-részletet, amire éppen emlékezett, prózában elmesélt másoknak.

Az adt aztán itt is ott is irástudó ember, a ki a halott részletet leírta, az eposz valamelyik hősének egy nevezetesebb kalandját prózába adta elő.

Később több ilyen kalandos elbeszélést összefoglaltak úgy, hogy ezekből kisebb-nagyobb ciklusok keletkeztek. Azonban a ciklusok darabjai semmi összefüggésben sem voltak egymással. Hogy kell kisebb elbeszélést egy nagyobb elbeszélő keretbe foglalni, arra az európai írókat a keletiek, de különösen az arabok tanították meg.

A keresztény háborúk idején az európaiak sűrű érintkezésbe jutottak kelettel s ennek a költészetre is nagy befolyása volt. Ugyanílyen sőt mostani tárgyamat illetve meg nagyobb hatása volt a spanyolországi moroknak, Európa irodalmára nevezve.

Mikor az arab kalifaság trónvillogásai korában a kiirtott Omejada-fejedelmi haznak egy tagja hűvel a mai Spanyolországba menekült s ott egy virágzó arab fejedelemséget alapított, melynek arab lakóit moroknak nevezi a történelem: a mór birodalom nagy városai lettek a tudomány és költészet főszékelyei. Európa tanulni vagyó ifjai a mór kalifák egyetemere jartak filozófiát, matematikát és csillagászatot tanulni. Itt tartózkodásuk idején aztán megismerkedtek az arab költészetrel is és ebben a világ legremekesebb mesegyűjteményével, az „Ezeregy-éjszakával.” Ennek a nagy mesegyűjteménynek pedig egy zseniális kerete van, a mibe a többi mesék bele vannak foglalva. Nem hiszem, hogy sokan ismernek szives hallgatóim közül, azért röviden elmondom:

Schachriár fejedelem, neje hűtlensége miatt az egész női nem ellen bosszúra gyulva, elhatározta, hogy mindennap más öt vesz feleségül s az egy napos feleséget másnap kivégezteti.

A borzasztó fejedelmi parancs gyászba borította az egész országot. Minden szülő rejtett leányáért, legkivált azok, a kiknek szép leányuk volt.

Megtudta ezt a nagyvezér idősebb leánya Sheherezáde, a ki a legszebb leány volt az egész országban, de egyszersmind fenkölt lelkű, nemes szívű hölgy. Elhatározta, hogy megmenti a haláltól az ország leányait. Egy tervet gondolt ki és arra kérte atyját, hogy jelölje ki őt a fejedelem feleségül.

Az apa megrémült, le akarta beszélni a leányát a szörnyű vállalkozásról, de mind hiába! A leány nem engedett s azzal fenyegetődzött, hogy maga fog jelentkezni. Végre az apa kénytelen volt engedni s bejelentette leányát a fejedelemnél. Ez maga is megdőbbsent az ajánlattól, szerette nagyvezérét s

nem akarta családját gyászba borítani, de miután meg tudta, hogy ez magának a leánynak határozott kívánsága, mert szereti a fejedelmet, végre elfogadta.

A mennyegző napján Sheherezáde megbeszélte tervét hugával, Dinarzádeval s lelkére kötötte, hogy pontosan teljesítse utasítását.

(Folyt. köv.)

Nyilt-tér. *)

Nyilvános köszönet.

A fölirtott »Császár« községi lakosok, kik a folyó évi augusztus hó 2-án helységünkben pusztított tüzvész alkalmával leégünk s a **Hazai általános biztosító részvénytársaságnál** volunk biztosítva, a társaság irántunk tanúsított eljárása következtében nem mulaszthatjuk el halank jelölő következő nyilatkozat nyilvánosságra való hozatalát.

Kijelentjük ezennel, miszerint augusztus hó 2-án tüzvész által okozott kárunk a **Hazai általános biztosító részvénytársaság** által a lehető legrovidebb idő alatt legcoulansabban teljes megelégedésünkre fölbecsülteit és kifizetteit. Az igazságnak megfellelően felemlitjük, miszerint a Hazai általános biztosító részvénytársaság által kiküldött becsülmérnök valamennyi érdékelt biztosító társulat karbecslői közül mint a legelső jelent meg a helyszínen s azonnal hozzáfogott a becsüsi munkálatokhoz s ennek következtében vált lehetséessé az, hogy a **Hazai általános biztosító részvénytársaság**, dacára annak, hogy majdnem a legszámosabb kérésére volt, mint legelső kézzült el a kárbecsléssel, — miért is inálva éreztük magunkat a **Hazai általános biztosító részvénytársaságnak** ezen uton hállankat és köszönetünket kifejezni.

Kelt Császár, 1899 évi augusztus hó.

<i>Paksi József</i>	<i>Fazekas János</i>
<i>Beke János</i>	<i>Molnár Mihály</i>
<i>Fülöp József</i>	<i>Molnár János</i>
<i>Rózsa Mihály</i>	<i>Molnár József</i>
<i>Pulay János</i>	<i>A. Kincses János</i>

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőket, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-szerként szerepel, másrészt, mert dus szénsav-tartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, meg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavával fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==

A mohai Ágnes-forrás kezelősége.

Főraktár

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Árverési értesítés.

Az Alföldi Takarékpénztárnál Debreczenben vb. **Droppa és Taróczi** czég részéről biztosítékul letett

arany-ékszerek, ezüstneműek és értékpapírok

1899 szept. 28-án d. u. 3 órakor

a hivatalos helyiségben nyilvános árverésen el fognak adatni.

Debreczen, 1899. szept. hó 9.

Az Alföldi Takarékpénztár.

Gyors és biztos segély gyomor- betegségek és azok utóbajaiban!

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralktrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu felbőfögést, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jönnek bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203—III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti, egészség és szíva vért szerez, különben is biztos és messze földön bevált házi-szer, 1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krrel drágább.

Kiváló fájdalomcsillapító, anti-septikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejkedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéséknél, továbbá körömgnyedés és ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéséknél, daganatoknál, mirigydagana-tonál, holttemet képződéseknél stb. 50 év óta bevált.

Prágai házikenőcs

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 35 krjával. Postán 6 krrel drágább.

Figyelmeztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-tárától és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a **prágai házi kenőcs** csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!
Elismerő levelek esrei rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában. **EGGER A.** gyógyszer-tárában.
Debreczen kaphatók: **Dr. Rotschnek V. Emil** és **Mihalovits I.** gyógyszerészeknél.

Főraktár **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszer-tára Prágában a Spornér-utca sarkán 203, sz.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és gyermek felöltők

legnagyobb áruháza

DEBRECZEN, főtér, a főpostával szemben.

== Fióktelep : Nyiregyháza. ==

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a közeledő őszi és téli idényre áruházamat a legújabb és legmodernebb divat darabokkal láttam el. Megszereztem mindazon divattermékeket, melyeket a külföld e téren produkál és a legnagyobb választékban tartom raktáron :

Paletokat, Bundákat, Kabátokat, hosszú és fél Rádákat, Karmantyukat, Sapkákat, Boa és Gallérokat, mindennemű Gyermek felöltőket és különösen dus készlet **Szörmeárukban,** a legfinomabb válfajig, mindent a legizlésebb kivitelben.

Minél számosabb látogatást esdve, vagyok

kiváló tisztelettel

Halmágyi Sámuel.

1069/1899 v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. V. 354/2 1898 P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Doszpoly János részére Tóth Julianna és Tóth Balint N.-Hegyesi lakosoktól 320 frt tőke, ennek 1899. évi Május hó 10. napjától számítható 6% kamatai és eddig összesen 55 frt 93 kr. perköltség erejéig 1899. évi Julius hó 13-án bíróság lefoglalt és 1225 frtra becsült 350 kereszt, 175 méter mázsa buzából álló ingóságok **1899. Szeptember hó 26-án délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és a debreczeni N.-Hegyesi 57 és 58. számú tanyán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1899. évi Szept. hó 4.

Bódogh Zsigmond
bírói kiküldött.

Egy üveg ára 1 frt 40 kr.

Cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.

Már 35 év óta az udvari istállóknak és a nagyobb katonai és polgári istállóknak erősítésül nagyobb farsadalmak előtt s az erők visszaszerzésére farsztó menetek után az idegek merevsége s nyílások esetiben, trainirozásnál a lovat rendkívüli munkabírásra teszi képessé.

Főraktár : 1.

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fegyelmű udvari szállító.

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

Serravalló-China bora

v a s s a l,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem :

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
Általános kiállítás Turin 1898.

Arany érem :

Kiállítás : Venéczia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. $\frac{1}{2}$ literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.

Serravalló gyógyszerár Triesztben,
gyógyszer nagybani szétküldése.
Alapított 1848.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogzó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelek aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártanak és szállítanak itálialis mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. kir. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BÉCS. II./1. Taborstrasse 71.

Kitüntető 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegysék ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszontelárusítók felvétetnek.

